

11.9.2025

Työelämätoimikuntien tilannekuvat v. 2024

Työelämätoimikunnat osallistuvat näyttöjen toteutuksen ja osaamisen arvioinnin laadun varmistamiseen sekä ammatillisen koulutuksen tutkintorakenteen, tutkintojen ja niiden perusteiden kehittämiseen. Lisäksi ne käsittelevät tutkintokoulutuksessa opiskelijan osaamisen arviointia koskevat oikaisupyynnöt. Kuluvalle toimikaudelle asetettiin 34 työelämätoimikuntaa (Liite 1). Jäsenet edustavat työnantajia, työntekijöitä ja itsenäisiä ammatinharjoittajia sekä opetusala.

Työelämätoimikunnat tuottavat tietoa omilta toimialoiltaan näyttöjen toteutuksen ja osaamisen arvioinnin laadusta. Tilannekuvien laadinnassa on hyödynnetty valtakunnallista seuranta-, palaute- ja arviointitietoa, esim. Vipusen suoritustietoja ja opiskelija- ja työelämäpalautteita sekä toimikuntien tekemiä vierailukäyntiraportteja ja mahdollisia oikaisupyynnöitä. Tilannekuvat antavat katsauksen mm. tutkintojen suoritustilanteeseen, koulutuksen järjestämiseen, näyttöihin, osaamisen arviointiin sekä palautteisiin.

Useasta tilannekuvasta ilmenee, että järjestämislupien määrä on pysynyt pääosin samana, mutta aktiivisten koulutuksen järjestäjien osuuksissa on vaihtelua. Erityisesti ammatti- ja erikoisammattitutkintojen järjestämislupia on runsaasti verrattuna niihin koulutuksen järjestäjiin, jotka järjestävät tutkintoa aktiivisesti. Järjestäminen heijastelee suurelta osin työelämän alueellista tarvetta ja kysyntää. Suurimmalla osalla opiskelijoista on tavoitteena koko tutkinnon suorittaminen, mutta myös yksittäisten tutkinnon osien suorittaminen on hieman lisääntynyt. Toimikunnat kokevat, että paikalliset tutkinnon osat ovat myös tärkeä osa kokonaisuutta, sillä ne voivat vastata alueellisiin työelämän tarpeisiin. Joissakin tilannekuissa on mainittu, että rahoituksen uudistukset voivat vaikuttaa tutkintojen tarjontaan sekä opiskelija- ja suoritustilanteeseen. Yhteisten tutkinnon osien integrointia ammatillisten tutkinnon osien näyttöihin voisi kehittää.

Tilannekuvien mukaan useimmilla aloilla ammatillisten tutkinnon osien näytöt toteutetaan pääasiassa työpaikoilla ja osaaminen arvioidaan kaksikantaisesti (opettaja ja työelämä), varsinkin ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa. Oppilaitoksissa toteutettavien näyttöjen perusteluina mainitaan mm. opiskelijan erityisen tuen tarve, työpaikkojen saatavuus, etäisyydet ja aikataulut. Työelämäarvioijien koulutuksen lisäämisellä, arviointikeskustelujen laadun parantamisella sekä työelämäyhteistyötä vahvistamalla, voisi lisätä työpaikoilla toteutettavien näyttöjen osuutta. Osaamisen arviointiin vaadittu aika, säästöt ja työelämäarvioijien saatavuus voivat heikentää kaksikantaisuuden toteutumista. Opiskelijapalautteet ovat näyttöjen osalta pääosin hyviä, mutta työpaikka- ja työpaikkaohjaajapalautteissa on vaihtelua enemmän. Palautteiden vastausten saamisessa on nähty olevan haasteita ja vastausmäärien kasvattaminen vaatii kehittämistä, jolloin palautetta voisi hyödyntää enemmän.

Tutkinnon perusteet koetaan pääosin toimiviksi, mutta joillakin aloilla toivotaan päivityksiä tai nopeampaa reagointia työelämän muuttuviin osaamistarpeisiin. On tarve vahvistaa tutkintojen työelämälähtöisyyttä ja tukea työpaikkoja näyttöjen järjestämisessä. Joustavuus ja valinnaisuus on mahdollistettu tutkinnon perusteissa. Useita tutkinnon perusteita on uudistettu ja työelämätoimikunnat ovat olleet mukana kehittämistyössä.

Työelämätoimikuntien toimialakohtaiset tilannekuvat on julkaistu Opetushallituksen verkkosivuilla. Toimikuntien tilannekuviin voi tutustua Opetushallituksen verkkosivuilla:

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/amatillinen-koulutus/tyoelamatoimikunnat>